

อุปสรรคและแนวทางในการจัดการศึกษาออนไลน์ Obstacles and Guidelines for Managing Online Education

จรงักษ์ ภูพิช

Jongrak Phuphit

นักวิชาการอิสระ

Independent Academic

E-mail: rak26.275@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 14 มีนาคม 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 9 เมษายน 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 13 เมษายน 2567

บทคัดย่อ

การศึกษาออนไลน์เป็นทางเลือกที่สำคัญในการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน อย่างไรก็ตามมีอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทำให้การจัดการการศึกษาออนไลน์มีความซับซ้อนมากขึ้นอุปสรรคที่พบบ่อย ได้แก่ ปัญหาเทคนิคที่สอนไม่ได้มีประสิทธิภาพเทียบกับการเรียนแบบดั้งเดิม และปัญหาทางเทคนิคที่ทำให้การใช้เทคโนโลยีไม่ราบรื่น เพื่อพัฒนาวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับรูปแบบการสอนออนไลน์ การพัฒนาเทคโนโลยีที่ใช้ในการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพด้วยการนำเสนอและดำเนินแนวทางที่เหมาะสม การเรียนรู้ออนไลน์สามารถมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพสูงได้โดยให้ผู้เรียนเข้าร่วมในกระบวนการ สนับสนุนทางด้านทักษะการคิด และทางด้านอารมณ์ของผู้เรียนให้เหมาะสม เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ในการพัฒนาความรู้ ทักษะ ของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อให้การศึกษาออนไลน์เป็นทางเลือกที่มีคุณภาพและมีผลลัพธ์ที่ดีในการพัฒนาความรู้ของผู้เรียน

ดังนั้น การให้ความสนใจต่อความต้องการและความพร้อมของผู้เรียนช่วยให้การศึกษาออนไลน์เป็นทางเลือกที่มีผลลัพธ์ที่ดี ในการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะในยุคที่เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในการจัดทำแผนการสนับสนุนที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดี

คำสำคัญ: การศึกษา, ออนไลน์, อุปสรรคทางการศึกษา

ADSTRACT

Online education is a crucial option for learning in the current era. However, various associated obstacles make managing online education increasingly complex. Commonly encountered challenges include ineffective teaching techniques compared to traditional learning and technical issues that hinder smooth technology use. To develop suitable learning objectives for online teaching formats, it is important to enhance the efficiency of technology used in teaching by presenting

and implementing appropriate guidelines. Effective online learning can be achieved by involving learners in the process, and supporting their cognitive and emotional skills, leading to efficient and beneficial knowledge and skill development in the current era in order to make effective online education in developing the learner's knowledge.

Therefore, paying attention to the needs and readiness of learners helps make online education a quality option with positive outcomes. Supporting plans can contribute to providing learners with a good learning experiences.

Keywords: Education, Online, Educational Challenges.

บทนำ

การศึกษาออนไลน์กำลังเป็นส่วนสำคัญในชีวิตสังคมสมัยปัจจุบัน เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้เปิดทางให้ผู้เรียนและผู้สอนได้เข้าถึงการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและสะดวกสบายมากขึ้น ในการจัดการศึกษาออนไลน์ก็พบกับอุปสรรคต่าง ๆ ทั้งทางเทคนิค, การสื่อสาร, และการบริหารจัดการเวลา เพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนต้องรับมือกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและนำเสนอแนวทางแก้ไขที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้กับผู้เรียน

การเติบโตของการศึกษาออนไลน์เป็นหลักสูตรทางการศึกษาที่ได้รับการยอมรับจากผู้เรียนทั่วโลก โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่ต้องการความยืดหยุ่นและความสะดวกสบายในการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้มากขึ้น แต่การนำมาใช้ต้องเผชิญหน้ากับปัญหาและอุปสรรค สำหรับผู้เรียนผลกระทบที่ได้รับมีความสัมพันธ์ไปกับความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจจากการที่ไม่สามารถเข้าถึงอุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพสำหรับการเรียนรู้ได้และเป็นสภาพปัญหาเรื้อรังที่ ประเทศไทยยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้ฉะฉาน เยื้องโง่งง ศุภวงศ์ โหมวานิช รัชนก อัยฉิ่ง และอุบลวรรณ หงษ์วิทยากร (2565) กล่าวว่า การให้ความสำคัญกับการเข้าถึงเทคโนโลยี กลยุทธ์การมีส่วนร่วม การฝึกอบรมเทคโนโลยีทางการศึกษา การปรับตัวทางวิชาการของผู้สอนและสนับสนุนนักเรียนที่มีคุณภาพทางการศึกษา สถาบันการศึกษาสามารถสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ออนไลน์ที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพได้ ความสมดุลระหว่างอุปสรรคและแนวทางที่ดีจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความสำเร็จในการศึกษาออนไลน์ ณรงค์ ตัญญาพัฒน์กุล (2563) กล่าวว่า “วิกฤตโรคระบาด คือ การซ้ำเติมวิกฤตเดิมให้รุนแรงและเรื้อรังยิ่งขึ้น” โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อระบบการจัดการเรียนการสอนทั้งหมดต้องอาศัยรูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์เป็นสื่อหลักในการจัดการเรียนรู้

ดังนั้น สำหรับบทความฉบับนี้จึงเป็นแนวทางที่ช่วยให้การจัดการเรียนการสอนออนไลน์มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพมากขึ้น ทั้งสำหรับผู้เรียนและผู้สอนรวมถึงอุปสรรคและแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาออนไลน์ รวมถึงทักษะอื่น ๆ สำหรับการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้น ตลอดจนเพื่อให้สามารถพัฒนาต่อยอดให้เนื้อหาที่มีความน่าสนใจและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนมากขึ้น

การเติบโตของการศึกษาออนไลน์

การพัฒนาของการศึกษาออนไลน์ในปัจจุบันที่มีผลกระทบมากมายต่อวิธีการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนและผู้เรียนทั่วโลก และวิธีการสำคัญที่ช่วยพัฒนาทักษะวิธีการสอน

ให้แก่ครู และพัฒนาทักษะการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี การเติบโตนี้เน้นที่การเปลี่ยนแปลงทั้งทางเทคโนโลยีและแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

1. การใช้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้า หมายถึง การศึกษาออนไลน์ ที่ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ การใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้, การสื่อสารออนไลน์, และเครื่องมือเพิ่มประสิทธิภาพการสอน ได้เปลี่ยนวิธีการทำงานของการศึกษาทั้งในมิติของผู้เรียนและผู้สอน

ดังนั้น การใช้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าในการศึกษาออนไลน์ได้เปลี่ยนแปลงวิธีการสอนและเรียนรู้ อย่างมีนวัตกรรม มีหลายเทคโนโลยีที่มีอิทธิพลในการพัฒนาและปรับปรุงระบบการศึกษา ดังต่อไปนี้

1.1 แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ (LMS) คือ แพลตฟอร์มจะช่วยให้ผู้สอนสามารถสร้าง, จัดการ, และติดตามการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ในรูปแบบออนไลน์ ตัวอย่างเช่น Moodle, Blackboard, Canvas, และ Google Classroom

1.2 การใช้ระบบวิดีโอคอนเฟอเรนซ์ (Video Conferencing) คือ เทคโนโลยีช่วยให้การสอนและการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา ซึ่งมีเครื่องมือหลายรูปแบบ เช่น Zoom, Microsoft Teams, Google Meet เป็นต้น

1.3 การเรียนรู้ผ่านวิดีโอ คือ การสร้างวิดีโอเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาการเรียน ทำให้นักเรียนสามารถเข้าถึงและทบทวนได้ตลอดเวลา

1.4 การใช้แบบทดสอบและการประเมินออนไลน์ คือ การนำเทคโนโลยีในการสร้างและทำแบบทดสอบ, การประเมินผล, และการให้ข้อติชมออนไลน์ เพื่อติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน

1.5 การแสดงข้อมูล (Data Analytics) คือ การวิเคราะห์ข้อมูลจากการเรียนรู้เพื่อพัฒนาต่อยอดการเรียน, ประสิทธิภาพการเรียน, และปรับปรุงการสอนในอนาคต

1.6 การใช้แบบจำลองการเรียนรู้ (Machine Learning) คือ การใช้ระบบอัจฉริยะทางเทคนิค เพื่อปรับปรุงแนวทางการสอนและการเรียนรู้

1.7 การใช้สมาร์ทโฟนและแท็บเล็ต คือ การสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านอุปกรณ์พกพาที่สามารถเข้าถึงเนื้อหาการเรียนได้ทุกที่

1.8 การใช้ระบบสมาชิกและชุมชนออนไลน์ คือ การสร้างชุมชนทางการศึกษาออนไลน์ที่ผู้เรียนและผู้สอนสามารถแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ได้ตลอดเวลา

1.9 การใช้ Augmented Reality (AR) และ Virtual Reality (VR) คือ เทคโนโลยีที่ช่วยให้นักเรียนได้สัมผัสกับเนื้อหาการเรียนรู้อย่างจริงจัง

1.10 การใช้แบบจำลองการสอนแบบหลายรูปแบบ (Blended Learning) คือ การผสมผสานการเรียนรู้ออนไลน์และออฟไลน์เพื่อให้ได้ประสบการณ์การศึกษาที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ

สรุป การศึกษาออนไลน์กลายเป็นหลักสูตรทางการศึกษาที่ได้รับการยอมรับจากนักเรียนทั่วโลก โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่ต้องการความยืดหยุ่นและความสะดวกสบายในการเรียนรู้ในสังคมปัจจุบันที่มีความหลากหลายรูปแบบให้เรียนรู้ ทำให้นักเรียนสามารถเข้าถึงได้

2. การเพิ่มความยืดหยุ่นในการเรียน หมายถึง การเรียนรู้ออนไลน์ ได้เพิ่มโอกาสในการเรียนในทุกที่ทุกเวลา ให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ และสามารถกำหนดตนเองวันเวลาที่เหมาะสมในการเรียนรู้ได้ ที่สำคัญเพื่อให้ผู้เรียนมีความสะดวกและสามารถเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสมของตนเอง

2.1 การเรียนรู้ออนไลน์ คือ ผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาผ่านแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ ซึ่งทำให้สามารถเรียนรู้ได้ตามสะดวกของตนเองโดยไม่จำเป็นต้องเข้าห้องเรียน

2.2 การบันทึกบทเรียน คือ การบันทึกบทเรียนเป็นวิธีที่ดีในการเพิ่มความยืดหยุ่น เนื่องจากนักเรียนสามารถดูบทเรียนอีกครั้งหรือทบทวนได้ตามต้องการ

2.3 การใช้เวลาเรียนเป็นของตนเอง คือ การให้ผู้เรียนมีความสามารถในการจัดการเวลาเรียนรู้ของตนเอง เช่น กำหนดตารางเรียน, เลือกเวลาที่สะดวกในการดูวิดีโอบทเรียน, หรือทำแบบฝึกหัด เป็นต้น

2.4 การเปิดโอกาสในการเลือกหลักสูตร คือ การให้ผู้เรียนมีโอกาสดำเนินการเลือกหลักสูตรหรือวิชาเรียนตามความสนใจและเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง

2.5 การให้ตัวเลือกในการศึกษา คือ การให้ผู้เรียนเลือกวิธีการเรียนที่เหมาะสมกับสไตล์การเรียนรู้ของตนเอง เช่น การอ่าน, การฟัง, หรือการทดลอง

2.6 การให้ความยืดหยุ่นในการทดสอบและการประเมิน คือ การให้ผู้เรียนมีตัวเลือกในการทดสอบหรือการประเมินผล เพื่อให้สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล

2.7 การให้การติดตามและคำแนะนำ คือ การให้การติดตามความก้าวหน้าและการให้คำแนะนำที่เน้นไปที่ความพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน

2.8 การให้ระบบสนับสนุน คือ การมีระบบสนับสนุนที่สามารถช่วยเสริมสร้างความยืดหยุ่นในการเรียน, เช่น การให้คำแนะนำเพิ่มเติม, การสนับสนุนจากผู้สอน หรือการให้สื่อสารที่ช่วยในการเรียนรู้

2.9 การให้โอกาสในการสนทนากับผู้สอน คือ การให้พื้นที่สำหรับการสนทนาหรือการขอความช่วยเหลือจากผู้สอน ทำให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขคำถามหรือความไม่เข้าใจได้

2.10 การศึกษาค้นคว้าการเรียนรู้ คือ การให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ก้าวหน้าในสาขาที่สนใจ

สรุป การสร้างความน่าสนใจและเพิ่มยืดหยุ่นในการเรียนรู้ออนไลน์เป็นการให้โอกาสในการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ และสามารถกำหนดตนเองวันเวลาที่เหมาะสมในการเรียนรู้ได้

3. การสร้างการเรียนรู้ที่น่าสนใจและมีประสิทธิภาพ หมายถึง การศึกษาออนไลน์ได้รับการออกแบบให้เป็นที่น่าสนใจและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ด้วยการให้ความสำคัญในการพัฒนาเนื้อหาที่เหมาะสม การให้คำแนะนำที่มีประสิทธิภาพคำนึงถึงคุณสมบัติของเนื้อหา ความคิดสร้างสรรค์ และการใช้วิธีการสอนที่ถูกต้อง สรุปได้ดังนี้

3.1 เนื้อหาที่น่าสนใจและสอดคล้อง คือ เลือกและออกแบบเนื้อหาที่มีความน่าสนใจและเชื่อมโยงกับประสบการณ์และความสนใจของผู้เรียน

3.2 การสร้างประสบการณ์การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม คือ ให้โอกาสในการปฏิบัติและการมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ เช่น โปรเจกต์, กิจกรรมกลุ่ม, หรือการสนทนา

3.3 การนำเข้าแง่มุมหลากหลาย คือ สนับสนุนความคิดของผู้เรียนจากมุมมองต่าง ๆ โดยการนำผู้เรียน มีประสบการณ์ที่หลากหลาย เช่น สังคม วัฒนธรรมที่หลากหลายในสังคมปัจจุบัน

3.4 การส่งเสริมการใช้ความคิดสร้างสรรค์ คือ สร้างโอกาสให้ผู้เรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหา, สร้างผลงาน, หรือนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริง

3.5 การให้โอกาสในการทดลองและปฏิสัมพันธ์ คือ สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้ทดลองประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้กับเนื้อหาโดยการสร้างชุมชนการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างผู้เรียน

4. การสร้างชุมชนโลกเสมือนจริง หมายถึง การเรียนรู้ไม่เพียงเป็นการรับข้อมูลเท่านั้น แต่ยังเน้นที่การสร้างโลกเสมือนจริงที่สนับสนุนการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ทำให้การเรียนรู้มีมิติทางสังคมและรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย นอกจากนี้ยังเป็นการระบบที่สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันและส่งเสริมส่วนร่วมรู้ของชุมชน เช่น

4.1 เลือกแนวทางและแพลตฟอร์มที่เหมาะสม คือ เลือกแพลตฟอร์มหรือระบบที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และความต้องการของชุมชน เช่น Facebook Groups, Slack, Discord, หรือแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์เชิงธุรกิจ

4.2 กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย คือ กำหนดวัตถุประสงค์ของชุมชนและเป้าหมายที่ต้องการบริหารจัดการ เช่น การแลกเปลี่ยนความรู้, การสนับสนุนกัน, หรือการพัฒนาทักษะ เป็นต้น

4.3 โครงสร้างการเรียนรู้ คือ กำหนดโครงสร้างการเรียนรู้และกิจกรรมที่สามารถสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาของชุมชน.

4.4 สร้างระบบการสื่อสาร คือ สร้างช่องทางสื่อสารที่ชัดเจนและสะดวก เพื่อให้สมาชิกของชุมชนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น เพื่อส่งเสริมความสนใจและการมีส่วนร่วม.

4.5 มีการติดตามและการสนับสนุน คือ ให้ระบบการติดตามและการสนับสนุนที่สามารถช่วยเสริมสร้างทักษะและความรู้ของสมาชิก ทั้งยังมีจัดกิจกรรมที่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะ ในการบริหารจัดการและสร้างสรรค์ชุมชนที่มีความน่าสนใจอีกด้วย

สรุป การสร้างชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์เป็นกระบวนการที่นำสมาชิกทั้งหลายมาร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และทรัพยากรการเรียนรู้ในพื้นที่ออนไลน์ ผ่านแพลตฟอร์มหรือระบบที่เหมาะสมเป้าหมายของการสร้างชุมชนนี้คือสนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ส่งเสริมการมีส่วนร่วม และสร้างพื้นที่ที่เป็นกลางในการพัฒนาความรู้ของสมาชิก ด้วยโครงสร้างการสื่อสารที่ชัดเจน ในการสนับสนุนและติดตามในกิจกรรมที่สร้างสรรค์ของชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์สามารถเป็นแหล่งทรัพยากรที่มีคุณค่าสำหรับการพัฒนาความรู้และทักษะของผู้เรียน

5. การเตรียมความพร้อมสำหรับอนาคต หมายถึง การศึกษาออนไลน์มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะและความรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและตลาดแรงงานในอนาคต ผู้เรียนสามารถเตรียมตัวให้พร้อมสู่โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สรุปได้ดังนี้

5.1 การพัฒนาทักษะและความรู้ คือ การเตรียมความพร้อมในอนาคตควรรวมถึงการพัฒนาทักษะและความรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการเปลี่ยนแปลงในสาขาที่สนใจ เพื่อให้เตรียมตัวให้พร้อมที่จะทำงานในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง

5.2 การสร้างเครือข่ายและความสัมพันธ์ คือ การเชื่อมโยงและสร้างความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม ธุรกิจ และสังคม เพื่อเตรียมตัวให้พร้อมที่จะเข้าร่วมในชุมชนและมีความร่วมมือ

5.3 การทำความเข้าใจถึงเทรนด์และความเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบัน คือ การสะท้อนที่เทรนด์และความเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต และพยายามทำความเข้าใจถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อตนเองและสิ่งรอบข้าง

5.4 การสร้างทัศนคติบวกและสมดุล คือ การพัฒนาทัศนคติที่สามารถรับมือกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบัน และสร้างทัศนคติที่สามารถใช้เป็นแรงบันดาลใจ

5.5 การวางแผนและกำหนดเป้าหมาย คือ การเตรียมความพร้อมสำหรับอนาคตมีการวางแผนและกำหนดเป้าหมายเป็นส่วนสำคัญ เพื่อทำให้เห็นภาพทั้งระยะสั้นและระยะยาวของการพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน

สรุป การเตรียมความพร้อมสำหรับอนาคตคือกระบวนการที่ควรมีเพื่อเตรียมตัวให้พร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงในอนาคต โดยการพัฒนาทักษะและความรู้ที่สอดคล้องที่เป็นปัจจัยที่สำคัญในความพร้อมรับมือกับอนาคตที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและท้าทายได้

อุปสรรคที่เกิดขึ้นในการศึกษาออนไลน์

การศึกษาออนไลน์เป็นทางเลือกที่มีความยืดหยุ่นและสามารถให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ได้อย่างสะดวกสบาย แต่ก็มีอุปสรรคบางประการที่อาจเกิดขึ้นในกระบวนการนี้ อุปสรรคที่ทำให้ผู้เรียนบางคนไม่สามารถปรับตัวกับรูปแบบการเรียนรู้ใหม่ ๆ ดังที่ พรศิริ พิพัฒน์พานิช และชินจิตร์ จันทร์สว่าง (2565) 1) สื่อการสอนผ่านระบบออนไลน์ 2) สัดส่วนเนื้อหา 3) เอกสารสนับสนุนการเรียนรู้ และปัญหาเทคนิค, ความเสี่ยงในการสื่อสาร และปัญหาสภาพแวดล้อม การศึกษาออนไลน์มีข้อดีมากมาย เช่น

1. ปัญหาเทคนิคและการเชื่อมต่อ คือ การมีปัญหาเทคนิค เช่น ปัญหาการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต, ปัญหาเซิร์ฟเวอร์ หรือปัญหาเทคนิคอื่น ๆ อาจทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเข้าถึงเนื้อหาหรือร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ได้

2. การขาดการจัดการเรียนรู้ คือ บางคนอาจพบว่าการเรียนรู้ออนไลน์ไม่เหมาะสมกับสไตล์การเรียนรู้ของตนจึงมีความจำเป็นที่จะต้องการความช่วยเหลือมากขึ้นหรือการสนับสนุนจากผู้สอน

3. ปัญหาสภาพแวดล้อม คือ ปัญหาทางสภาพแวดล้อม เช่น ปัญหาในครอบครัว, ปัญหาด้านสุขภาพ หรือการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมอาจเป็นอุปสรรค

4. ขาดการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ คือ การศึกษาออนไลน์อาจทำให้ขาดการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนและเพื่อนร่วมเรียน

5. การขาดการติดตามและการสนับสนุน คือ บางครั้งผู้เรียนอาจไม่ได้รับการติดตามหรือการสนับสนุนที่เพียงพอจากระบบการศึกษา

สรุป การที่มีการจัดการอย่างเหมาะสมและการให้การสนับสนุนที่สามารถช่วยลดอุปสรรคและส่งเสริมประสิทธิภาพในการศึกษาออนไลน์ ดังที่ ธัญจิรา จิรนนทกาญจน์ (2559) กล่าวว่า การเรียนออนไลน์อาจเป็นการจำกัดการเรียนรู้ของผู้เรียนและผู้สอน ในการเข้าถึงเทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตเพิ่มภาระงานสำหรับผู้สอน และอาจเกิดปัญหาด้านเทคโนโลยีที่ไม่คาดคิดล่วงหน้า ส่วนการศึกษาของ สรिता เจือศรีกุล และคณะ (2563) กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนการสอนออนไลน์มากที่สุดคือ อุปกรณ์ การสื่อสารและสัญญาณอินเทอร์เน็ต รองลงมาคือ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ผลการศึกษาของ ปิยะ ไฉ่หลีกพาล (2563) พบว่า บรรยากาศของการเรียนแบบออนไลน์ก็ไม่เอื้อต่อการเรียนแบบร่วมมือ เนื่องจากการไม่แสดงตนของผู้เรียนทำให้ลดการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และระหว่างผู้เรียนกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนในชั้นเรียนออนไลน์ลดลง ได้

แนวทางการพัฒนาและการแก้ไข

การพัฒนาและแก้ไขในการจัดการศึกษาออนไลน์มีความสำคัญเนื่องจากสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผู้สอนต้องปรับตัวในการจัดการเรียนการสอนทั้งพัฒนาและแก้ไขการจัดการศึกษาออนไลน์ โดยใช้ฐานข้อมูลความรู้เดิมเพื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัยในสังคมปัจจุบัน

1. คุณภาพของหลักสูตร: หลักสูตรการศึกษาออนไลน์ได้ถูกออกแบบอย่างรอบคอบเพื่อให้ตรงกับมาตรฐานทางการศึกษา มีการจัดทำเนื้อหาที่น่าสนใจและมีประสิทธิภาพ ในการให้คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ และการปรับปรุงตลอดเวลาเพื่อให้มีความทันสมัย

2. พัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยี: ให้ผู้สอนและผู้เรียนมีทักษะการใช้เทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ เช่น การใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์, การสื่อสารผ่านวิดีโอคอล และการใช้แอปพลิเคชันการเรียนรู้ที่เหมาะสม

3. การสร้างแบบทดสอบและการประเมินที่เหมาะสม: ปรับปรุงรูปแบบการประเมินและทดสอบเพื่อให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ออนไลน์ การใช้แบบทดสอบที่สามารถทำได้ออนไลน์และการประเมินผลผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์จะช่วยลดความยากลำบากของผู้เรียนและผู้สอน

4. การพัฒนาเนื้อหาการเรียนรู้: การสร้างเนื้อหาที่น่าสนใจและเหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ รวมถึงการให้ผู้เรียนมีโอกาสในการสำรวจและศึกษาเนื้อหาเพิ่มเติมได้

5. การสนับสนุนความเข้าใจและการช่วยเหลือ: สร้างระบบการสนับสนุนที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนที่อาจมีความยากลำบากในการเรียนรู้ออนไลน์ รวมถึงการให้ความช่วยเหลือจากผู้สอนในการสร้างกลุ่มชุมชนออนไลน์ และการให้บริการการทำงานที่มีความยืดหยุ่น

6. การจัดการเวลาและกำหนดเส้นทางการเรียนรู้: ช่วยในการกำหนดเวลาการเรียนรู้และเตรียมตัวในการจัดการเวลาเพื่อให้ผู้เรียนสามารถรับรู้และนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. สามารถติดตามและประเมินผล: การติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนและประเมินผลการเรียนรู้เป็นประจำ เพื่อปรับปรุงและปรับเปลี่ยนแผนการเรียนรู้ได้

สรุป การศึกษาออนไลน์สามารถแก้ไขปัญหาเรื่องความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้ ที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลา จากการปรับตัวตามความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ กนกวรรณ สุภาราย, (ออนไลน์) กล่าวว่า “รู้เท่าทันการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการสร้างสรรค์” เนื่องจากสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนกับการเรียนผ่านเครือข่าย หากครูมีทักษะการใช้ และความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีดังกล่าวในเบื้องต้น ได้แก่ วิธีการใช้งาน ข้อดีหรือจุดเด่น ข้อเสียหรือจุดด้อยของแต่ละ โปรแกรมหรือแอปพลิเคชันออนไลน์ในการจัดการเรียนการสอน ความรู้เรื่องการใช้ และเทคนิคการแก้ไขปัญหาระบบอินเทอร์เน็ตในเบื้องต้น ความเข้าใจในเรื่องลิขสิทธิ์ และทรัพย์สินทางปัญญาในการคัดลอกนำข้อมูลของผู้อื่นมาใช้ในการออกแบบเนื้อหาการเรียน และช่องทางการสื่อสารที่สอดคล้องกับความสามารถของแอปพลิเคชันหรือโปรแกรมออนไลน์เป็นอย่างดี รวมทั้งถ่ายทอดทักษะการใช้งานเทคโนโลยีเหล่านั้นให้แก่แก่นักเรียนได้มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาขัดข้องที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการจัดการเรียนการสอนจะทำให้การเรียนการสอนดำเนินการได้อย่างราบรื่นมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะต้องประกอบกับทักษะอื่น ๆ ควบคู่กันอีกด้วย

บทสรุป

อุปสรรคและแนวทางในการจัดการศึกษาออนไลน์ สามารถสร้างความท้าทายมากมายให้กับผู้สอนและสถาบันการศึกษาต้องการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ

ทางการศึกษาและการแก้ไขปัญหาเทคนิคการเรียนรู้ออนไลน์จนถึงการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่น่าสนใจ สามารถตอบสนองต่อผู้เรียนอย่างมีส่วนร่วมและกระตุ้นสนใจในการเรียนรู้

การตั้งเป้าหมายในการศึกษาออนไลน์ ทั้งสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เข้าถึงได้และมีประสิทธิภาพนี้ เป็นการพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ที่ใช้งานง่าย รวมทั้งการการสนับสนุน และกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนเพื่อเป้าหมาย ให้สามารถมีส่วนร่วมในประสบการณ์การเรียนรู้ที่น่าสนใจ ทั้งนี้ถือเป็นส่วนสำคัญในความสำเร็จของการศึกษาออนไลน์ นอกจากนี้การสร้างการเรียนรู้ที่น่าสนใจและเหมาะสม รวมถึงการสนับสนุนทางเทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่เพียงพอ ทำให้นักเรียนสามารถมีส่วนร่วมกับผู้สอนได้อย่างราบรื่น การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของชัดเจน และการใช้เครื่องมือประเมินที่มีประสิทธิภาพสามารถยกระดับความมีประสิทธิภาพของการศึกษาออนไลน์อย่างรวดเร็ว ผู้สอนและสถาบันการศึกษาสามารถเปลี่ยนแปลงทางการเรียนรู้ออนไลน์ให้เป็นประสบการณ์ที่สะดวกสบาย น่าสนใจ และเข้าถึงผู้เรียนได้หลากหลาย ทั้งยังลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้อย่างดีเยี่ยม

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ สุภาราย. (2564). ทักษะครูกับการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ยุคใหม่. เรียกใช้เมื่อ วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2567. จาก <https://www.educathai.com/knowledge/articles/372>.
- ณรงญา ตัญญาพัฒนกุล. (2563). ยิ่งโรงเรียนปิดโลกยิ่งเหลื่อมล้ำ. สืบค้นเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2567 จาก <https://www.the101.world/school-closure-and-child-poverty/>.
- ธัชพนธ์ สรภูมิ และ ศศิธร อิมวุฒิ. (2564). พัฒนาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ด้วย Mobile Learning ในรูปแบบเชิงรุกเพื่อพัฒนาศักยภาพของครูผู้สอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โควิด-19. วารสารวิชาการการจัดการเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – เดือน ธันวาคม ปี 2564. (บทคัดย่อ)
- ธัญจิรา จิรนนทกาญจน์. (2559). การใช้แบบเรียนออนไลน์ในการศึกษาแพทยศาสตร์. เวชบัณฑิตยสาร, 9 (2), 98-106.
- ปิยะ ไส้หลักพล. (2563). ปัญหาและโอกาสของการเรียนการสอนออนไลน์ ในช่วงภาวะวิกฤต COVID-19 กรณีศึกษา การสอนแบบบรรยาย วิชา IND143 ประวัติศิลปะการตกแต่งตะวันตก. สืบค้นจาก <http://dspace.spu.ac.th/handle/123456789/7041>.
- พรศิริ พิพัฒน์พานิช และชินจิตร์ จันทร์สว่าง. (2565). ประโยชน์ อุปสรรค และความพึงพอใจต่อการเรียนแบบผสมผสาน ในรายวิชาพยาธิสรีรวิทยาทางการพยาบาลตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาล. วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข. ปีที่. 32 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2565. ISSN 2673-0693. :10.
- สรिता เจือศรีกุล, อำไพ ติรณสาร, ธนวรรณ เจริญภัทรวิฑู, ณัฐพล ศรีใจ, มรุต มากขาว, วนาลี ขามรังศรี,..., อริสรา วิโรจน์. (2563). แนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะปฏิบัติออนไลน์ในสถานการณ์ฉุกเฉิน: กรณีศึกษาสถานการณ์โควิด19. ครุศาสตร์สาร, 14(2), 99-114.
- อรรณพ เอื้องโสดง ศุภวงศ์ โหมวานิช รัชก อัยฉั่ง และอุบลวรรณ หงษ์วิทยากร. (2565). ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา: สภาพการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19. วารสารสังคมวิจัยและพัฒนา ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 2565. (บทคัดย่อ).

พฤतिकานต์ นิยมรัตน์ จุฑาทิพย์ อาจไพรินทร์ ปุณฺณชรัสมี วัชรภาพ และรักสถาน. (2564). การเรียนการสอนแบบออนไลน์ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 Online teaching format under the circumstances of Coronavirus Disease 2019 (COVID-19). วารสารวิชาการสังคมมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม 2564.